

Pestprotocol De Expeditie

Het pestprotocol heeft als doel:

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.”

In dit pestprotocol is de aanpak tegen pesten op De Expeditie beschreven. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

In onze ‘Schoolregels Basisschool De Expeditie’ zijn onze schoolregels beschreven. Voor de kinderen zijn deze regels zichtbaar gemaakt in de school via posters. Ook worden de schoolregels regelmatig besproken in de groep.

In dit document worden eerst beschreven wat wij verstaan onder pesten. Vervolgens wordt onze aanpak tegen pesten toegelicht. In paragraaf 3 is meer informatie verzameld over de begeleiding van pesters, gepeste kinderen en de rol van ouders, leerkrachten en het kind zelf. In de daaropvolgende paragraaf vindt u adviezen aan ouders. In paragraaf 5 ten slotte is het stappenplan beschreven voor de aanpak van het pesten.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

1. Wat is pesten?

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

- Als kinderen aan elkaar gewaagd zijn, is er sprake van plagen. De ene keer doet de één iets vervelends, een volgende keer is het de ander. Plagen hoort erbij. Plagen is een manier om grenzen te verkennen: hoe ver kan ik gaan? Plagen verduidelijkt iemands sterke en zwakke kanten. Plagen is een spelletje. Niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend.
- Pesten is dat wel. Bij pesten heb je ongelijke machtsverhoudingen. De één is sterker dan de ander. De pestkop gebruikt zijn macht. Het slachtoffer heeft moeite om zich te verdedigen. Het is steeds dezelfde die wint of verliest. Meestal gebeurt pesten niet zomaar een keer. Meestal is het kind dat gepest wordt langdurig het mikpunt, van allerlei pesterijen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren en negeren.
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen.
- Digitaal pesten/cyberpesten

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

2. Aanpak pesten

Pesten komt helaas op iedere school voor. Het gaat er om hoe je als school het pesten aanpakt. Op De Expeditie hebben wij duidelijke regels en afspraken en een heldere aanpak tegen pesten. In onze SEO-lessen en in gesprekken met individuele leerlingen spreken we over pesten. Er is een helder stappenplan over het overtreden van de schoolregels (zie paragraaf 5) en ouders worden altijd geïnformeerd. Fysiek en verbaal geweld, zoals schelden, slaan en schoppen, vinden wij onacceptabel.

Voorwaarden aanpak tegen pesten

De belangrijkste voorwaarden om als school pesten goed aan te pakken zijn:

- Wij zien pesten allemaal als een probleem: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.
- Wij proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt.
- Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan kunnen wij de vertrouwenspersoon inschakelen. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school is een coördinator sociale veiligheid aangesteld.

Hoe gaan wij op De Expeditie met pesten om?

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is helderheid voor alle kinderen over de schoolregels en de manier waarop wij met elkaar om willen gaan.

- Aan het begin van elk schooljaar werken we actief aan de groepsvorming d.m.v. de Gouden weken.
- Aan het begin van elk schooljaar wordt er extra aandacht besteed aan de schoolregels en afspraken en aan het pestprotocol.
- Er is een helder stappenplan voor het overtreden van de schoolregels.
- In de klas wordt regelmatig een onderwerp dat hiermee verband houdt aan de orde gesteld, o.a. in de lessen SEO.
- We bespreken actuele thema's en directe aanleidingen (pleinruzies, actueel nieuws m.b.t. pesten en geweld enz.)
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Wat verwachten wij van de kinderen als zij pesten signaleren?

Een belangrijke stelregel is dat kinderen altijd de leerkracht inschakelen bij pestgedrag. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken. Deze regel geldt natuurlijk ook voor de ouders van alle kinderen.

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Wat verwachten wij van ouders?

Op De Expeditie hechten we veel waarde aan een goede samenwerking en communicatie met ouders. Wanneer onder schooltijd een conflict ontstaat tussen twee of meer leerlingen is het de regel dat de leerkracht van de desbetreffende groep(en) dit samen met de betrokken leerlingen oplost. Ouders mogen er vervolgens vanuit gaan dat daarmee de situatie is opgelost. Mocht dit niet het geval zijn, dan geeft de leerkracht dit aan en nodigt de ouders uit om samen met de leerkracht tot een gesprek of oplossing te komen. Ouders spreken nooit zelf een ander kind aan op pestgedrag.

Leerkrachten brengen ouders actief op de hoogte wanneer hun kind betrokken is bij een conflict. Samen met ouders kunnen wij bespreken wat de beste stappen zijn. In de volgende paragraaf wordt de begeleiding van kinderen, ouders en leerkrachten inzichtelijk gemaakt.

3. Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe het kind zelf reageert: wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. We leren het kind op een andere manier te reageren door het zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind proberen in laten zien waarom een ander kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als het kind probeert zich anders op te stellen.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

Begeleiding van de pester

- De leerkracht praat met het kind: zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste en eventueel excuses aan laten bieden.
- Pesten is verboden in en om de school: we houden ons aan de schoolregels dat we aardig zijn tegen elkaar. Het kind belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.
- Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Indien nodig inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep

- De middengroep betrekken bij het oplossen van het pestprobleem.
- Met de leerlingen praten over pesten en hun rol daarbij.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Begeleiding van de leerkracht

- Pesten regelmatig onderwerp van gesprek te maken in het team.
- Het pestprotocol jaarlijks te evalueren en indien nodig bij te stellen.
- Coaching door de gedragsspecialist en/of de intern begeleider bij het omgaan met pestproblemen in de groep.
- Hulp bij het voeren van gesprekken met kinderen, ouders en eventueel derden door de intern begeleider.
- De directeur zorgt indien nodig voor facilitering in middelen, tijd en scholing voor de leerkracht.

Als er structureel pestgedrag voorkomt in een groep kan er (externe) hulp worden ingeschakeld. De intern begeleider is hiervoor het aanspreekpunt en ondersteunt de leerkracht.

4. Adviezen aan ouders

De ouders van de gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind en toon uw medeleven.
- Wanneer het pesten niet op school gebeurt, maar bijvoorbeeld buiten schooltijd, in de buurt, proberen ouders direct contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken. Dit gaat niet via school.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Stimuleer uw kind positief, waardoor het zelfrespect vergroot wordt of weer terug zal komen (schouderklopjes bijvoorbeeld).
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer uw kind om naar de leerkracht te gaan.
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld door het naar school te brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

De ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Besteed extra aandacht aan uw kind, waarbij het onderwerp bespreekbaar wordt gemaakt.

De ouders van alle kinderen

- Houdt rekening met de gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

5. Stappenplan aanpak van de ruzies en pestgedrag

Dit is een aanvulling op het 'stappenplan voor het overtreden van schoolregels'.

Stap 1: signalering

De leerkracht ziet (of hoort) dat een leerling wordt gepest of heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten, of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem of haar melden. De leerkracht bespreekt dit met de individuele kinderen of met de hele groep.

Stap 2: samen oplossen

De kinderen proberen eerst samen het probleem op de juiste wijze op te lossen.

Stap 3: samen met de leerkracht oplossen

Op het moment dat één van de kinderen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt), meldt hij/zij het probleem aan de leerkracht. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 4: gesprek met de leerkracht en melding in Esis

Bij ernstig of herhaald ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt.

Ouders worden op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag en worden uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht. Het gedrag wordt als **incident** in ESIS genoteerd. Bij iedere melding in Esis omschrijft de leerkracht de toedracht. Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Stap 5: consequenties/maatregelen

Als stap 1 t/m 4 geen positief resultaat opleveren voor de gepeste kunnen er maatregelen genomen worden. Welke maatregelen is afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en of de pester verbetering vertoont in zijn / haar gedrag. Directie en IB worden hierbij altijd ingeschakeld.

Na drie incidenten of bij zeer ernstig pestgedrag volgt een gesprek tussen ouders, kind, leerkracht en directie.